

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌مصری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴۰ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷

تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸

توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز • تلفن: ۰۹۳۸۵۲۲۱۰۱۶ • چاپ: مصمیم

شترق

چهارشنبه ۹ مهر ۱۴۰۴ • ۸ ربیع‌الثانی ۱۴۴۷ • ۱۱ اکتبر ۲۰۲۵ • سال بیست‌ودوم • شماره ۱۲۰۵۲۱۷ • صفحه ۱۲

اذان ظهر تهران ۱۱:۰۶ • اذان مغرب ۱۸:۰۶ • اذان صبح فردا ۴:۳۷ • طلوع آفتاب ۶:۰۰

www.sharghdaily.com

aparat:tasvirshargh

Telegram:SharghDaily

youtube:sharghdaily

twitter:sharghdaily

instagram:sharghdaily1

همبستگی اجتماعی و شهروندی صلح‌مدار؛ بنیان همزیستی پایدار

شیرین احمدنیا

جامعه‌شناس

مدرسه، محیط کار و فضای عمومی است؛ یعنی تبدیل صلح به شیوه‌ای روزمره برای زیست اجتماعی. امروز در ایران، اهمیت این دو مفهوم بیش از گذشته آشکار شده است. نمونه‌های ضدهمبستگی و رفتارهای دور از صلح‌مداری را می‌توان به‌روشنی مشاهده کرد. به عنوان مثال، در روزهای پس از جنگ ۱۲ روزه اخیر، موجی از خشونت کلامی و رفتاری علیه مهاجران و افغانستانی‌تبارها در کشور بروز کرد؛ از تحقیر و توهین‌های خیابانی تا طرد اجتماعی در شبکه‌های مجازی. چنین رویکردی نه‌تنها با اصول شهروندی صلح‌مدار در تضاد است، بلکه انسجام اجتماعی را تهدید می‌کند و شکاف‌های موجود را تعمیق می‌بخشد.

چالش‌های دیگری نیز در جامعه ما به چشم می‌خورند که ریشه در خشونت ساختاری و فرهنگی دارند. نابرابری‌های اقتصادی، تبعیض‌های جنسیتی و قومی، یا نفقتمان‌های سلطه‌گر، حتی اگر در قالب جنگ بروز نکنند، شکلی از خشونت‌اند. این خشونت‌ها زندگی روزمره مردم را تحت

یکی از پریش‌های اساسی در جامعه امروز ایران این است که چگونه می‌توان در دل بحران‌ها و تنش‌های اجتماعی، آینده‌ای پایدار و انسانی‌تر ساخت؟ در این میان، بیش از منابع مادی یا تصمیم‌های سیاسی، کیفیت روابط اجتماعی و شیوه همزیستی شهروندان تعیین‌کننده است. دو مفهوم کلیدی در این زمینه اهمیت دارد: «همبستگی اجتماعی» و «شهروندی صلح‌مدار». همبستگی اجتماعی در ست جامعه‌شناسی، از دورگیم به بعد، به معنای پیوند میان اعضای جامعه و احساس سرنوشت مشترک در میان آنها تعریف شده است. جامعه‌ای که در آن افراد نه‌تنها به منافع فردی، بلکه به خیر جمعی می‌اندیشند، از اعتماد، سرمایه اجتماعی و انسجام بیشتری برخوردار خواهد بود. این پیوند می‌تواند در سطح عاطفی، همچون حمایت متقابل در شادی و غم، یا در سطح نهادی، از طریق قوانین، ارزش‌ها و نهادهای مشترک شکل بگیرد. حاصل تقویت چنین پیوندهایی، افزایش اعتماد متقابل و میل به همکاری جمعی است؛ همان چیزی که امروز بیش از هر زمان دیگری به آن نیازمندیم.

اما در عین حال، پیوند اجتماعی، اگر با صلح‌مداری همراه نشود، می‌تواند به طرد دیگران بینجامد. اینجااست که مفهوم «شهروندی صلح‌مدار» اهمیت پیدا می‌کند. شهروندی صلح‌مدار صرفا به معنای داشتن کارت هویتی یا تابعیت حقوقی نیست، بلکه یعنی برخورداری از حقوق و آزادی‌ها در کنار پذیرش مسئولیت‌ها، احترام به تفاوت‌ها و پرهیز از خشونت. یوهان گالتونگ، بنیان‌گذار صلح‌پژوهی مدرن، تأکید می‌کند که صلح فقط غیاب جنگ نیست، صلح مثبت، وجود عدالت، برابری و امکان شکوفایی برای همه افراد جامعه است. چنین صلحی، به معنای انتخابی آگاهانه در خانه،

حقوق خوانی

روز جهانی سالمندان و آینده حقوق تأمین اجتماعی

ابراهیم ابویی

وکیل دادگستری

مجمع عمومی سازمان ملل متحد در سال ۱۹۹۰ اولین روز ماه اکتبر را روز جهانی سالمندان نامید که در تقویم خورشیدی برابر با ۹ مهرماه است. هم سازمان جهانی بهداشت و هم سازمان بهزیستی کشور، سن ۶۰سالگی را آغاز سالمندی می‌دانند. جدای از جنبه معنوی حمایت از این قشر که در احترام و احساس ارزشمندی خلاصه می‌شود، برقراری بیمه درمانی و تأمین حداقل معیشت در قالب مستمری‌های پرداختی، کمترین حق شهروندی است. «قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور» نهادی به نام «شورای ملی سالمندان» را پیش‌بینی کرده بود که با تصویب آیین‌نامه مربوطه در سال ۱۳۸۳ توسط هیئت وزیران اجرایی شد. این شورا نیز در سال ۱۳۹۹ «سند ملی سالمندان کشور» را از تصویب گذراند.

تاریخ قانون‌گذاری در زمینه حقوق سالمندان به پیش از انقلاب اسلامی ۱۳۵۷ بازمی‌گردد. مهم‌ترین قانون در دوران گذشته، «قانون تأمین اجتماعی» مصوب ۱۳۵۴ است که همچنان اعتبار دارد. با تصوب «قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران» در سال ۱۳۵۸، مفهوم سالمندی و تأمین اجتماعی برای نخستین بار وارد قانون اساسی شد. مطابق اصل ۲۹: «بر خوررداری از تأمین اجتماعی از نظر بازنشستگی، بیکاری، پیری، ارکارافتادگی، بی‌سرپرستی، درراه‌ماندگی، حوادث و سوانح، نیاز به خدمات بهداشتی درمانی و مراقبت‌های پزشکی به صورت بیمه و غیره، حق است همگانی. دولت موظف است طبق قوانین از محل درآمدهای عمومی و درآمدهای حاصل از مشارکت مردم، خدمات و حمایت‌های مالی فوق را برای یک یک افراد کشور تأمین کند». علاوه بر این، حمایت از زنان سالخورده در اصل ۲۱ و تأمین نیازهای مادی اولیه (خوراک، پوشاک و مسکن) در اصل ۴۳ مورد تأیید قرار گرفته است.

هرم سنی جامعه ایرانی به سمت سالخوردگی است و متولدین اواخر دهه ۵۰ و اوایل دهه ۶۰ که در میانسالی به سر می‌برند، کم‌کم به دوران سالمندی نزدیک شده و از هم‌اکنون باید زنگ خطر برای متولیان امر به صدا درآمده باشد. از همین حالا باید به فکر تهیه زیرساخت‌های لازم برای مراقبت و تأمین نیاز سالمندان باالقهو بود که به بهانه نبود زیرساخت جامعه در آینده نه‌چندان دور دچار بحران نشود. با مراجعه به مجموعه قوانین و مقررات، به نظر می‌رسد که سالمندی دغدغه قانون‌گذار بوده و انتظار می‌رود که این مواد به اجرا درآید. در ادامه نگاهی می‌کنیم به اسناد بالادستی کشور.

جدیدترین شهاب‌سنگ سیارکی ایران و خاورمیانه با وزن ۲۱ کیلو و ۲۲۰ گرم، ظهر دوشنبه ۷ مهر، در موزه شهاب‌سنگ برج آزادی رونمایی شد. عکس: مرضیه سلیمانی، ایرنا

هنرخوانی

بازیگر هوش مصنوعی

معرفی شد

طی چند روز گذشته یک سؤال مهم بین سینماگران مطرح شده است: آیا هوش مصنوعی یا بازیگر بر اساس هوش مصنوعی ساخته‌شده، می‌تواند جای بازیگران را بگیرد؟ این پرسش پس از آن مطرح شد که ایلین فان در ولدن، بازیگر و بنیان‌گذار هلندی در جشنواره فیلم زوریخ نخستین بازیگر ساخته‌شده با هوش مصنوعی را معرفی کرد.

این بنیان‌گذار هلندی از راه‌اندازی «نخستین استودیو استعداد‌های هوش مصنوعی جهان» خبر داده بود و پس از واکنش‌های منفی سینمادوستان و چهره‌های مشهور، با انتشار بیانیه‌ای در اینستاگرام به حاشیه‌ها پاسخ داد.

این بیانیه که در حساب رسمی بازیگر هوش مصنوعی، تیلی نورود، منتشر شد، نوشت: «برای کسانی که از خلق شخصیت هوش مصنوعی من، تیلی نورود، خشمگین شده‌اند: او جایگزین انسان نیست، بلکه یک اثر خلاقانه و یک قطعه هنری است. مانند بسیاری از اشکال هنر پیش‌تر، او گفت‌وگو ایجاد می‌کند و همین خود قدرت خلاقیت را نشان می‌دهد».

فان در ولدن ادامه داد: «من هوش مصنوعی را جایگزین آدم‌ها نمی‌بینم، بلکه آن را ابزاری تازه، همچون یک قلم‌سوی جدید می‌دانم. همان‌طور که انیمیشن، عروسک‌گردانی یا جلوه‌های ویژه کامپیوتری امکانات تازه‌ای ایجاد کردند بی‌آنکه از ارزش بازیگری زنده بکاهند، هوش مصنوعی هم راه دیگری برای تخیل و روایت داستان‌ها ارائه می‌دهد. من خودم یک بازیگر و هیچ چیز قطعا نه یک شخصیت هوش مصنوعی نمی‌تواند هنر و لذت بازیگری انسانی را از بین ببرد. خلق تیلی نورود برای من عملی از جنس تخیل و مهارت بوده، نه‌چندان متفاوت از طراحی یک شخصیت، نوشتن یک نقش یا شکل‌دادن به یک اجرا».

او تأکید کرد شخصیت‌های هوش مصنوعی «باید در قالب زائر خودشان قضاوت و بر اساس ارزش‌های خودشان سنجیده شوند، نه در مقایسه مستقیم با بازیگران انسانی».

۲۰۰ هزار تومان

برای هر دانش آموز

کمپین حمایت تحصیلی

از ...۱۵ دانش آموز

شماره کارت پاسارگاد: ۵۵۲۲-۲۹۱۹-۵۵۰۴-۶۵۹۸

شماره حساب: ۲۶۸-۸۱۵۵-۱۱۶۲۸۴۰۴-۱

شماره شبا: IR۲۳۳-۵۵۷۵۰۰۲۶۸-۸۱۵۱-۱۶۲۸-۴۰۴۱-۵۱

انجمن حامی

انجمن حمایت از توسعه فضاهای آموزشی و فرهنگی حامی

hamiasociation.org

@hami_association

09121072712712

از چـند دانش آموز حمایت می‌کنید؟

دغدغه‌خوانی

زنگ خطر تغییر ساختار آموزشی

منصور موسوی

با وجود تمامی نقدها به تغییر ساختار آموزش به ۳-۶-۳ در دوره وزارت حاجی‌بابایی، مجلس شورای اسلامی بار دیگر مصوبه تغییر مجدد ساختار آموزش را تصویب کرد. پیامدهای ناگوار تغییر ساختار آموزشی به ۳-۶-۳ بدون در نظر گرفتن تمهیدات لازم در بعد سخت‌افزاری و نرم‌افزاری، گماکان گریبان‌گیر جامعه دانش‌آموزی و نظام آموزشی کشور هستند. افت تحصیلی قابل توجه، سرانه فضای ورزشی و آموزشی ناچیز در مقطع ابتدایی، کمبود معلمان حرفه‌ای پایه ششم و ضعف دانش‌آموزان در مهارت‌های خواندن، نوشتن و به‌ویژه حساب‌کردن را باید از جمله این آسیب‌ها دانست. همچنین در نتیجه کاهش یک‌ساله دوره نظری متوسطه دوم، دانش‌آموزان در دوره سه‌ساله رشته‌های نظری با انباشت حجم بالای کتب درسی دست به گریبان هستند. این مسئله در زمره عوامل اصلی افت میانگین نمرات پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در آزمون‌های نهایی شناخته می‌شود. حال پس از گذشت ۱۴ سال از تغییر ساختار آموزشی و علی‌رغم لاینحل‌ماندن بخش عمده‌ای از مشکلات، بار دیگر مجلس شورای اسلامی تغییر دوباره ساختار آموزشی با حذف پایه ششم و افزودن یک سال پیش‌دستانی به این ساختار را در دستور کار قرار داده است؛ مسئله‌ای که دلایل اصلی آن برای کارشناسان حوزه آموزش در هاله‌ای از ابهام است. برخی از منتقدان باور دارند اساس چنین تصمیمی را باید در رویکرد ایدئولوژیک نسبت به نهاد آموزش و تشدید این روند جست‌وجو کرد. به عقیده عمده متخصصان علوم شناختی، بخش بزرگی از ویژگی‌های شخصیتی کودکان تا پیش از هفت‌سالگی شکل می‌یابد و در سنین بعدی، تغییر این ویژگی‌ها نیاز به زمان، هزینه و تلاش به مراتب بیشتری دارد. در سال‌های اخیر بسیاری از مسئولان و سیاستمداران کشور نگرانی جدی خود را درباره باورهای اعتقادی و نگرش‌های سیاسی خروجی نظام آموزشی ابراز کرده‌اند. از نظر این‌عده از افراد، مختصات اعتقادی-سیاسی نسل زد با آرمان‌های مد نظر حاکمیت همخوان نیست. با این مقدمه دور از انتظار نیست که تغییر ساختار آموزشی برای در اختیار داشتن کودکان در سنین پیش از هفت‌سالگی و با هدف انتقال و درونی‌سازی هنجارها انجام شود. با توجه به گستره وسیع محدوده تأثیر تغییر ساختار آموزشی، یقیناً توجهیسات و دلایل پیش‌یافتاده معاونت ابتدایی برای این امر مهم قابل قبول نیست و انتظار می‌رود این معاونت نتایج پژوهش‌ها و یافته‌های علمی و نتایج اجرای آزمایشی مرتبط با این طرح را در اختیار عموم قرار دهد. چراکه ادعاهایی همچون تقویت بنیه علمی دانش‌آموزان، جبران ضعف نتایج آزمون‌های تیمز و پرلز و ورود سریع‌تر به بازار کار به این دلیل که تغییری در حوزه امکانات این مقطع تحصیلی پدید نیامده است، قابل پذیرش نیستند.

همچنین باید در نظر داشت که آموزش کودکان در سنین پنج و شش‌سالگی نیاز به مقدمات، نیروی انسانی، امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و ویژه‌ای دارد که در حال حاضر و شرایط بودجه‌ای نظام آموزش رسمی، تأمین آن در کوتاه‌مدت قابل تصور نیست. ذیل چنین شرایطی، کشاندن کودکان خردسال به فضای نه‌چندان مساعد مدارس، به‌ویژه مدارس دولتی، می‌تواند آسیب‌های جدی را در پی داشته باشد.

خبرخوانی

کشف قدیمی‌ترین انسان ترکیبی در فلسطین

برای اولین بار، دانشمندان توانستند به شواهدی باورنکردنی از تلاقی ژنتیکی انسان و ناندرتال دست پیدا کنند؛ فسیلی که ۱۴۰ هزار سال قدمت دارد و رازهای جدیدی درباره تعاملات اجتماعی و زیستی انسان‌های باستانی آشکار می‌کند. به گزارش ساینس‌دیلی، آنها ویژگی‌های ناندرتال و انسان مدرن را در اسکلت یک کودک ۵ ساله در غار اسکول فلسطین اشغالی کشف کردند و نشان دادند که این دو گونه، ده‌ها هزار سال پیش، هم از نظر اجتماعی و هم از نظر زیستی با یکدیگر ارتباط نزدیکی داشته‌اند؛ ارتباطی که پیش‌تر در تاریخ تکامل انسان دیده نشده بود. محققان می‌گویند: «اسکلت این کودک ثابت می‌کند که ناندرتال‌های محلی به طور مداوم در جمعیت هومو ساینس‌ها حضور ژنتیکی داشته‌اند».